

UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABLARIDA SINIF RAHBARLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI

Karimov Alisher

NamDU M- TMB - AU-21 2-bosqich magistranti

Annotatsiya: *Mazkur maqolada sinf rahbarligi ishlarini tashkil etish metodikasi, sinf rahbarining maktab jamoat tashkilotlari bilan olib boriladigan ishlari, sinf rahbari shaxsiga qo'yiladigan muhim talablar, maktab ustavida sinf rahbarining asosiy vazifalari haqida batafsil bayon etilgan.*

Kalit so'zlar: *sinf rahbarligi, shaxs tarbiyasi, maktab ustavi, o'quv faoliyati.*

KIRISH

Shaxs tarbiyasini amalga oshirish, sinf o'quvchilarining qobiliyatlarini to'liq namoyon etishlari uchun yetarli pedagogik sharoit yaratishdir. Bu borada maktab pedagogik va o'quvchilar jamoasi hamkorligida tarbiyaviy ishlarni tashkil etishda har bir o'quvchining o'ziga xos xususiyatlariga qarab yondashishni yo'lga qo'yadi.

Sinf rahbari deganda o'quvchilarni bir xil saviyada, bir xil yoshda, bilimi jihatidan ham teng bo'lgan jamoani boshqarib turuvchi pedagog sinf rahbari deb ataladi. Sinf rahbarining asosiy maqsadi, o'quvchilarini to'g'ri tarbiyalash jarayonida o'quvchi va sinf rahbari bilan bir-birini tushuna olishi va sinf rahbari tomonidan o'quvchilarga e'tiborliroq bo'lishi kerak. O'quvchilar bilan bo'ladigan o'zaro munosabatlarni to'g'ri yo'lga qo'yish hamda o'quvchilarning o'sishi va rivojlanishiga qarab ularni qayta qurish xususiyati ham sinf rahbari uchun muhim ahamiyatga ega. Sinf rahbari qiladigan ishlari hujjatlarini olib boradi va uni maktab ma'muriyatiga taqdim etadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Maktabda sinf rahbarining mehnati, jumladan, tadbirlar, mushoiralar, turli kechalar, uchrashuvlar, tanlovlar va boshqa o'yinlar orqali o'quvchilar tarbiyalanadi. Natijada o'quvchilarning fikrlash qobiliyatlari rivojlanadi.

Sinf rahbari maktab ma'muriyati va jamoatchilik, ota-onalar bilan hamkorlikda ishlaydi. Maktab ma'muriyati sinf rahbari va uning ishini doimo qo'llab-quvvatlashi kerak. Chunki sinf rahbari o'z o'quvchilarini yaxshi biladi, ularga ta'lim berish uchun nimalar zarurligini hisobga oladi. Sinf rahbarining ishiga direktorning ma'naviyat va ma'rifat bo'yicha o'rinbosari rahbarlik qiladi.

Sinf rahbarining ish rejasi maktab direktori va direktor o'rinbosari tomonidan ishlab chiqiladi va unga rahbarlik qiladi. Ular o'zlarining ta'lim faoliyatida bilim, ko'nikma va malakalarni egallaydilar. O'qituvchi ko'pincha sinf bilan yolg'iz va tarbiyachi sifatida ishlaydi. O'qituvchilar bolalarga katta mehr va g'amxo'rlik bilan ajralib turadi. Bular katta talab bilan amalga oshirilmoqda.

NATIJALAR

Sinf rahbarining faoliyati kop qirrali va sermazmundir. U ozi rahbarlik qilayotgan sinf oquvchilarini tarbiyalash bilan bir qatorda oquv yili yoki chorak davomida nimalar qilish kerakligi bolalar hayotini nima bilan band qilish va tanlangan ish turini qanday amalga oshirishni bexato aniqlash kabi ancha murakkab muammoni yechadi. Bu borada sinf rahbariga turli xil manbalar yordam beradi. Sinf rahbari ishining asosiy qismi oquvchilarni organish. Oquvchilar bilim sifatini oshirish hamda ularning tartib intizomini mustahkamlash. Darsdan va sinfdan tashqari tarbiyaviy ishlarni tashkil etish va ularni otkazish. Oquvchilarning ota-onalari bilan olib boriladigan ishlar ham sinf rahbarining asosiy vazifalaridan biridir.

O'quvchilar sog'lig'ini mustahkamlashga doir ishlarni o'tkazadi va jismoniy hamda aqliy mehnat qilishga o'rgatib boriladi. Sinfni tashkil etish va sinf yig'ilishini tashkil etishda sinf rahbarining o'rni muhim. Sinf yig'ilishini o'tkazish uchun birinchi navbatda jamoa yig'iladi.

Sinf rahbari yig'ilishda ko'plab masalalarni muhokama qiladi. Sinf majlisida 3-4 ta masala muhokama qilinadi va muammoli tomonlari tahlil qilinadi va yechim topiladi. Sinf rahbari yig'ilish davomida sinfdagi yoki jamiyatdagi eng yaxshi o'quvchilarni rag'batlantirishi kerak. Bolalar bir-biriga do'stona munosabatda bo'lishadi. Ularni bir-birini yaxshi o'qishga undaydi.

Yomon o'qiydigan bolalar yaxshi o'qiydilar, bolalar ham. Bundan tashqari, sinf rahbari o'quvchilarning rivojlanishi uchun sinf kutubxonasini yaratishi kerak. Talabalar darsdan tashqari mashg'ulotlar paytida yoki darsdan keyin bo'sh bo'lganlarida ushbu kutubxonada kitob o'qishlari mumkin.

Maktab nizomi sinf rahbarining asosiy vazifalarini belgilaydi. Sinf rahbari barcha o'qituvchilar bilan aloqada bo'lib, o'z sinfi bilan tarbiyaviy ishlarni olib boradi. O'qituvchilar tomonidan talabalarga qo'yiladigan pedagogik talablarning bir xilligiga erishadi. Ota-onalar, kunduzgi tarbiyachilar jamiyat bilan doimiy aloqada. Zarur bo'lganda yordam bilan tashkil qiladi.

Sinf yozuvlarini yuritadi va maktab ma'muriyatiga taqdim etadi. O'qituvchilarni sog'lomlashtirish tadbirlarini o'tkazadi va ularni mehnatga o'rgatadi. Sinf rahbari ishining o'ziga xos xususiyati shundaki, u oddiy bolalar guruhini emas, balki o'quvchilar guruhini tashkil qiladi.

MUHOKAMA

Sinf rahbari shaxsiga qo'yiladigan eng muhim talablardan biri bu sinf rahbari o'z ishini yaxshi bilishidir. U o'z uslubini o'zlashtirgan bo'lishi kerak. Uni to'g'ri tashkil etish va bolalar bilan tushunarli, qiziqarli va mas'uliyatli tarzda o'tkazish kerak. Talabalar nafaqat o'qituvchining o'z bilimlarini bolalarga etkazish imkoniyatlarini qadrlashadi, balki uning fanga bo'lgan qiziqishini va fidoyiligini ham qadrlashadi. Zamonaviy o'qituvchi, ayniqsa, sinf rahbari nafaqat milliy qadriyatlarimizni bilishi, balki ularning keng ota-onalar jamoasida, sinfdan ashaddiy targ'ibotchisi bo'lishi kerak.

Kelajak avlodimizni to'g'ri, insonparvar ruhda tarbiyalash sinf rahbarining asosiy vazifalaridan biridir. Tarbiya jarayonida o'qituvchi va sinf rahbari bir-birini tushunishi, sinf rahbari o'qituvchilarga e'tiborini kuchaytirishi zarur.

Talabalarning asosiy vazifasi o'qishdir. Shuning uchun sinf rahbari birinchi navbatda bolalarning maktabga qanday munosabatda bo'lishini, o'zini qanday tutishini, uy vazifasini sidqidildan bajarish yoki qilmaslikni va nihoyat, eng muhimi, ularning o'quv maqsadlari nima ekanligini aniqlaydi. Ushbu maqsadlar ijtimoiy ahamiyatga ega yoki yo'q deb hisoblanadi.

XULOSA

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, sinf rahbari ishini maktab ma'muriyati bilan birgalikda va mahalla jamoasi bilan hamkorlikda tarbiyaviy ishlarni olib boradi. Maktab ma'muriyati sinfda rahbari va u olib borayotgan ishlarni qo'llab quvvatlash lozim. Chunki sinf rahbari o'z o'qituvchilarini yaxshi biladi va ularni tarbiyalashni uchun nimalar qilishi kerakligini hisobga olib ish yuritadi.

O'quv faoliyatida bilim, ko'nikma va malakani egallaydilar. O'qituvchi sinf bilan yolg'iz ishlaydi va ko'pincha tarbiyachi sifatida ish yuritadi. O'qituvchilarning bolalarga bo'lgan munosabati katta mehribonlik va g'amxo'rlik bilan xarakterlanadi. Bu esa talabchanlik bilan olib boriladi. O'qituvchilar bilan bo'ladigan o'zaro munosabatlarni to'g'ri yo'lga qo'yish hamda o'quvchilarning o'sishi va rivojlanishiga qarab ularni qayta qurish xususiyati ham sinf rahbari uchun muhim ahamiyatga ega.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. M.Xaydarov. Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning mehnat tarbiyasida xalq an'analaridan foydalanish. - T., "Yozuvchi", 1995.
2. Z.Qo'ziev. Sinf rahbari ishini tashkil etish va rejalashtirish. - T., 1997.
3. J.Yoidoshev. O'quvchi ma'naviyatini shakllantirish. - T., «Sharq». 2000.
4. R.Mavlonova, O.To'raeva, K.Xoliqberdiev. Pedagogika. - T.: "O'qituvchi", 2002.
5. A.J.Jo'raev. Tarbiyaviy darslarni o'tish. -T ., "O'qituvchi", 1994.